Περί της σπουδαιότητος της ιερωσύνης και του προς τους ιερείς οφειλομένου σεβασμού (Αγ. Ιωάννης Χρυσόστομος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 29 Σεπτεμβρίου, 2010

(Εκ της Γ' Πραγματείας του περί Ιερωσύνης)

(Μετάφρασις Μιχ. Γαλανού, 1926)

Αναγινώσκω ότι *πάσαν την κρίσιν έδωκεν ο Πατήρ τω Υιώ* (Ιωάν. Ε' 22). Βλέπω δε εξ άλλου ότι ο Υιός την κρίσιν ταύτην ενεχείρισεν ολόκληρον εις τους ιερείς... Χωρίς ιερωσύνην, ούτε την ψυχικήν μας σωτηρίαν δυνάμεθα να κατορθώσωμεν, ούτε τα αιώνια αγαθά να αποκτήσωμεν! Δεν ελέχθη ότι κανείς δεν ημπορεί να εισέλθη εις την βασιλείαν των Ουρανών, εάν δεν αναγεννηθή με το βάπτισμα του ύδατος και του πνεύματος; (Ιωάν. Γ' 5). Δεν εγράφη ότι εκείνος, όστις δεν ήθελε τρώγει την σάρκα του Κυρίου και δεν ήθελε πίνει το αίμα του, χάνει την αιώνιον ζωήν; (Ιωάν, ΣΤ' 54).

Αλλά και τα δύο αυτά, το μυστήριον του αγίου βαπτίσματος και το μυστήριον της θείας κοινωνίας δεν ημπορούν να τελεσθούν παρά μόνον με τα χέρια του ιερέως, πως, λοιπόν, χωρίς αυτά θα ημπορέση κανείς ν' αποφύγη την κόλασιν ή να λάβη τους προωρισμένους δια την τήρησιν των θείων εντολών στεφάνους; Αυτοί οι Ιερείς είναι εκείνοι, οι οποίοι επιστατούν εις τον πνευματικόν μας τοκετόν δια του βαπτίσματος. Δι' αυτών - των ιερέων - , με τας τρεις καταδύσεις και τας τρεις αναδύσεις, ενδυόμεθα τον Χριστόν και γινόμεθα μέλη της Εκκλησίας, η οποία Εκείνον έχει κεφαλήν. **Οι Ιερείς, λοιπόν, ευλόγως πρέπει να μας είναι σεβαστότεροι από κάθε άλλον άρχοντα και τιμιώτεροι και άπ' αυτούς τους γονείς μας,** διότι αυτοί μεν μας εγέννησαν σωματικώς, εις δε τους ιερείς οφείλομεν την γέννησίν μας εκ του Θεού και την δια της θείας χάριτος υιοθεσίαν.

Οι Ιερείς των Ιουδαίων είχον την εξουσίαν να θεραπεύουν την λέπραν του σώματος, ή, ακριβέστερον, να πιστοποιούν μόνον την θεραπείαν αυτήν. Και όμως γνωρίζομεν πόσον ζηλευτόν και τιμημένον ήτο το αξίωμά των! Οι ιδικοί μας ιερείς έλαβον εξουσίαν όχι δια λέπραν σώματος, αλλά δια λέπραν ψυχής! Και όχι απλώς να εξετάζουν αν έγινε η θεραπεία, αλλά να ενεργούν αυτοί ό,τι χρειάζεται δια την πλήρη θεραπείαν! Ώστε εκείνοι, οι οποίοι ήθελον τους καταφρονεί, είναι κατά πολύ μιαρώτεροι και ανοσιώτεροι από τον Δαθάν και τους συντρόφους του (Αριθμ. ΙΣΤ') και άξιοι μεγαλυτέρας τιμωρίας. Και το λέγω καθαρά. **Δεν γνωρίζω τίποτα αθλιώτερον από ψυχήν, η οποία αρνείται τιμήν προς τους Ιερείς. Η ψυχή αύτη είναι γεμάτη από οίστρον δαιμονικόν.**

Διατί οφείλομεν να τιμώμεν τους ιερείς, να πειθαρχώμεν εις αυτούς και να μη τους κακολογώμεν

(Εκ της 86ης ομιλίας του εις το κατά Ιωάννην Ευαγγέλιον)

Οφείλομεν να περιβάλλωμεν με πολλήν τιμήν τους λειτουργούς της χάριτος του αγίου Πνεύματος. Διότι μέγα είναι το αξίωμα των Ιερέων. Το φανερώνει και μόνος ο λόγος του Χριστού, *αν τίνων αφήτε τας αμαρτίας, αφίενται αυτοίς* (Ιωάν. Κ' 23). Δια αυτό και ο Παύλος λέγει: *πείθεσθε τοις ηγουμένοις υμών και υπείκετε* (Εβρ. ΙΕ' 17). Εννοεί με αυτό ότι η τιμή μας προς τους ιερείς πρέπει να είναι πλήρης, ότι οφείλομεν προς αυτούς όχι σεβασμόν μόνον, αλλά και πειθαρχίαν και ύπακοήν.

Διότι συ μεν έχεις να μεριμνήσης μόνον δια την ιδικήν σου ψυχικήν σωτηρίαν. Διέθεσες καλώς τα κατ' αυτήν; Σου είναι αρκετόν. Δια τον ιερέα όμως το πράγμα είναι πολύ διαφορετικόν. Δεν φθάνει να φροντίση δια τον εαυτόν του˙ οφείλει να

μεριμνήση επιμελώς και δια την ψυχήν την ιδικήν σου. Και αν δεν ήθελε να το κάμη, πηγαίνει εις την κόλασιν μαζί με τους πονηρούς, όχι δια τα ιδικά του, τα προσωπικά του αμαρτήματα, αλλά δια τα αμαρτήματα του ποιμνίου του, καθ' ην περίπτωσιν δεν έκαμεν ό,τι εξ αυτού εξηρτάτο, δια να το κατάρτιση καλώς˙ ένας επί πλέον λόγος, όχι μόνον δια να σέβεσθε τον Ιερέα, αλλά και δια να τον περιβάλλετε με πολλήν αγάπην και με μεγάλην συμπάθειαν.

Αυτό ηθέλησε να διδάξη και ο Παύλος, όταν έλεγεν ότι οφείλετε να πείθεσθε και να υπακούετε εις τους εν τη Εκκλησία ηγουμένους, διότι αυτοί *αγρυπνούσιν υπέρ των ψυχών υμών* και όχι αγρυπνούν απλώς, άλλ' *ως λόγον αποδώσοντες* (Εβρ. ΙΓ' 17). Ιδού, διατί πρέπει να φέρεσθε προς τους Ιερείς με πολύν σεβασμόν και πολλήν εύνοιαν.

Όταν τιμώμεν και όταν περιφρονώμεν τους ιερείς

Οφείλετε ακόμη να έχετε ύπ' όψιν σας ότι η κακή συμπεριφορά των ενοριτών προς τον Ιερέα των δύναται να επιφέρη πολλήν ψυχικήν και εκκλησιαστικήν ζημίαν. Ας λάβωμε το παράδειγμα από τον κυβερνήτην του πλοίου. Του αναγνωρίζουν οι επιβάται το αξίωμα και την αρχήν του και του αποδίδουν την οφειλομένην τιμήν και υπακοήν; Κυβερνά τότε με την απαιτουμένην επιστασίαν και καταβάλλει κάθε προσπάθειαν δια την ασφάλειαν του πλοίου και των επιβατών. Εάν όμως τον στενοχωρούν και τον ταράττουν με την εναντίον του κακολογίαν των, και αν ήθελαν τον παρακούει και τον περιφρονεί, τότε, χάνει και την αντοχήν του και την τέχνην του και, χωρίς να το θέλη, τους εκθέτει εις μυρίους κινδύνους.

Ομοίως συμβαίνει και με τους ιερείς. Εάν τους τιμάτε, θα ημπορέσουν να βοηθήσουν εις την ψυχικήν σας ασφάλειαν. Αν όμως, με την περιφρονητικήν προς αυτούς διαγωγήν σας και την καταλαλιάν σας, τους κάμνετε να αθυμούν, θα παραλύσετε την προθυμίαν των και θα επιφέρετε το ψυχικόν σας ναυάγιον.

Ας κάμωμεν προς τον ιερέα ό,τι και προς τον κοσμικόν άρχοντα

Δεν βλέπετε τι γίνεται εις τους κοσμικούς άρχοντας; Ακόμη και εκείνοι, οι οποίοι, υπό πολλάς επόψεις, είναι καλύτεροί των, φέρονται προς αυτούς με πειθαρχίαν και υπακοήν και ανεξαρτήτως της προσωπικής αξίας των από σεβασμόν προς το αξίωμά των και προς το Κράτος, το οποίον αντιπροσωπεύουν. Πως, λοιπόν, προκειμένου περί ιερέως, οποίος είναι ο επιτετραμμένος του Θεού, όχι μόνον δεν τον σεβόμεθα και δεν τον ευλαβούμεθα, αλλά και τον καταφρονούμεν και τον κακολογούμεν, μερικοί δε και τον λούομεν με μυρίας ύβρεις; Πως, ενώ εμποδιζόμεθα από τον Χριστον να κρίνωμεν τους λαϊκούς, ακονίζομεν την γλώσσαν μας εις βάρος του ιερατείου; Πως δε θα δικαιολογηθώμεν δια την διαγωγήν μας αυτήν, όταν τα μεν τόσα ιδικά μας αμαρτήματα παρατρέχωμεν, σχολιάζωμεν δε πικρά το παραμικρόν αμάρτημα του άλλου; Δεν ηξεύρεις ότι με αυτό το κριτήριον, το τόσον εγωϊστικόν, το τόσον άνισον, το τόσον μισάδελφον, χειροτερεύεις ενώπιον του υπέρτατου Κριτού την ιδικήν σου θέσιν;

Δι' όσους επικρίνουν τους ιερείς και δι' όσους τους σέβονται

Μ' αυτά, τα όποια λέγω, δεν επιδοκιμάζω εκείνους, οι οποίοι διαχειρίζονται αναξίως την ιερωσύνην των, άπ' εναντίας, τους οικτείρω πολύ και τους κλαίω. Άλλ' όμως δεν θεωρώ δίκαιον να τους κρίνουν και να τους κατακρίνουν οι αποτελούντες το ποίμνιόν των, όπως το κάμνουν δυστυχώς τόσοι, ακόμη και οι περισσότερον απαίδευτοι και αμόρφωτοι και, επομένως, και ολιγώτερον κατάλληλοι εις το να κρίνουν τους άλλους.

Δι' όλα, λοιπόν, αυτά και τον Θεόν ας φοβούμεθα και προς τους ιερείς ας δεικνύωμεν όλην την πρέπουσαν ευλάβειαν και τιμήν. Ο Θεός, τότε, θα μας ανταμείψη πλουσίως και δια τας ιδιαιτέρας αρετάς μας και δια τον σεβασμόν, με τον οποίον συμπεριεφέρθημεν προς τους πνευματικούς μας πατέρας.

Περί του μεγίστου κακού, το οποίον φέρουν αι κακολογίαι κατά των ιερέων *και αι κοσμικοί επεμβάσεις εις την διοίκησιν της Εκκλησίας*

(Εκ του Β' λόγου εις Ακύλαν και Πρίσκιλλαν)

Ο Παύλος, δια να παραστήση πόση ήτο η προς αυτόν αγάπη και αφοσίωσις των χριστιανών της εκκλησίας της Γαλατίας, έγραφε: *μαρτυρώ γαρ υμίν ότι, ει δυνατόν, τους οφθαλμούς υμών εξορύξαντες αν εδώκατέ μοι* (Γαλ. Β' 30). Ποίοι θα ημπορούσαν να γίνουν περισσότερον μακάριοι από εκείνους, ποίοι δε περισσότερον άθλιοι από μερικούς σημερινούς χριστιανούς; Διότι εκείνοι μεν θα έδιδαν, αν ήτο ανάγκη, χάριν του διδασκάλου των, ό,τι πολυτιμότερον είχαν, τους οφθαλμούς των αυτούς, το αίμα των, την ζωήν των, ούτοι δε ουδέ με λόγον φροντίζουν να δείξουν ενδιαφέρον δια τους πνευματικούς των πατέρας, άλλ' ενώ ακούουν να υβρίζωνται οι ιερείς και να τους κακολογούν ο ένας και ο άλλος, δεν τους εμποδίζουν, δεν τους αποστομώνουν, δεν κάμνουν καμμίαν παρατήρησιν!

Η καταλαλιά κατά των ιερέων μεγίστη πληγή της Εκκλησίας

Και είθε εις την μεγάλην αυτήν αμαρτίαν να μη ήσαν ένοχοι και άνθρωποι, οι όποιοι κάμνουν τον ευσεβή! Δυστυχώς, περισσότερον ενίοτε και άπ' **αυ**τούς τους απίστους κακολογούν και ονειδίζουν τους ιερείς χριστιανοί εξ εκείνων, οι οποίοι λέγουν ότι ενδιαφέρονται δια την Εκκλησίαν και εμφανίζονται ως πιστοί.**Και όμως τίποτε δεν ημπορεί τόσον να διαφθείρη και να κατάλυση μίαν Εκκλησίαν, με περισσήν μάλιστα ευκολίαν, όσον το να λείπη εις αυτήν ο στενός σύνδεσμος των μαθητών με τους διδασκάλους, των τέκνων με τους πατέρας, των αρχομένων με τους άρχοντας, του ποιμνίου με τους ποιμένας.**

Ο κακολογών τους ιερείς ανάξιος να εισέλθει εις τον ναόν

Και αν μεν κακολογήση κανείς τον αδελφόν του, κρίνεται ανάξιος και ν' αναγινώσκη τας Αγίας Γραφάς. *Ίνα τι αναλαμβάνεις την διαθήκην μου δια στόματός σου;* λέγει ο Θεός (Ψαλμ. ΜΘ' 16)· έπειτα, δηλώνων δια τι η τοιαύτη απαγόρευσις, προσθέτει, *καθήμενος κατά του αδελφού σου κατελάλεις* (Αυτόθι 20). Πως, λοιπόν,

όταν καταλαλής τον πνευματικόν πατέρα σου, πως θεωρείς τον εαυτόν σου άξιον να πατήση εις τα ιερά πρόθυρα του ναού; Πως τολμείς να νομίζης ότι σου είναι το τοιούτο συγχωρημένον;

Όσοι κακολογούν τον πατέρα των ή την μητέρα των θεωρούνται από την Γραφήν άξιοι μεγίστης τιμωρίας. Ποία, λοιπόν, ποινή δεν θα έπρεπε να επιβληθή κατ' εκείνου, ο οποίος κακολογεί τον Ιερέα; Δεν φοβείσαι μήπως άνοιξη η γη και σε καταπίη ή κεραυνός πέση άνωθεν και σε κατακαύση;

Δια τους λαϊκούς τους κρίνοντας τους ιερείς και επεμβαίνοντας εις την διοίκησιν της Εκκλησίας

Δι' αυτό παρακαλώ και συμβουλεύω να λείψη η πονηρά αυτή συνήθεια. Δια να μάθης δε καλά ότι, και αν ακόμη περιπίπτουν εις αμαρτήματα οι ιερείς, συ δεν δικαιολογείσαι να γίνεσαι παρήκοος, άκουσε τι λέγει δια τους συγχρόνους του άρχοντας των Ιουδαίων ο Χριστός *Επί της Μωσέως καθέδρας εκάθησαν οι γραμματείς και οι φαρισαίοι πάντα ουν, όσα αν λέγωσιν υμίν ποιείν, ποιείτε˙ κατά δε τα έργα αυτών μη ποιείτε* (Ματθ. ΚΓ' 23).

Και όμως τι ημπορούσε να είναι χειρότερον από εκείνους, των οποίων τα πάθη διέστρεφαν τους μαθητάς των; Αλλά και πάλιν δεν ηθέλησε να εκμηδένιση το κύρος των και να συστήση εις τον λαόν να παρακούη. Και πολύ σωστά. Διότι, αν οι λαϊκοί ήθελαν λάβη τοιαύτην εξουσίαν, θα τους εβλέπατε να καταληφθούν από την μανίαν να καθαιρούν και να εκβάλλουν τους ιερείς από το άγιον βήμα.

...Όχι, δεν είναι επιτετραμμένον εις τους λαϊκούς, οφείλοντας υποταγήν, να εμφανίζωνται επικριταί των Ιερέων και να αξιούν ότι αυτοί είναι αρμόδιοι να διορθώσουν την Εκκλησίαν. Διότι, εάν ο ένας και ο άλλος, με πρόφασιν να διορθώσουν τα κακώς κείμενα, έκαμνον επέμβασιν εις τα Ιερατικά δικαιώματα, ούτε πρόφασις επεμβάσεως θα λείψη ποτέ, ούτε θα γνωρίζωμεν ποίοι είναι εις την Εκκλησίαν οι άρχοντες και ποίοι οι αρχόμενοι, αλλά θα επήρχετο γενικόν ανακάτευμα και θαλάσσωμα.

Οι δήθεν ευσεβούντες κατήγοροι των ιερέων άθλιοι υποκριταί

Είναι, δυστυχώς, βέβαιον ότι πολλοί λαϊκοί αγαπούν να παραμεγαλώνουν μικρά σφάλματα, εις τα οποία ημπορεί να περιπέση και ο ιερεύς, ως άνθρωπος και αυτός· δεν λείπουν δε και οι πρόθυμοι συκοφάνται και διαβολείς των ιερέων.

Συ όμως θέλεις να είσαι πράγματι ευσεβής; Φυλάξου από το να ύβρίζης και κακολογής τους ιερείς, έστω και αν ήθελε να είναι ελαττωματικοί εις το ποιμαντικόν και διδακτικόν των έργον. Διότι, εάν δια τον σωματικόν γονέα λέγει ένας σοφός *καν απολίπη σύνεσιν, συγγνώμην έχε* (Σοφίας Σειράχ Γ' 15), ήτοι, και αν καταντήση ανόητος, συ οφείλεις να τον συγχωρής, πολύ περισσότερον χρεωστούμεν να φυλάττωμεν τον νόμον αυτόν, προκειμένου δια τους πνευματικούς γονείς μας. Θα το φυλάττωμεν δε, εάν δεν κρίνωμεν τους ιερείς, αλλά κρίνωμεν τον εαυτόν μας, δια να μη ακούσωμεν κατ' εκείνην την ημέραν, *υποκριτά, τι βλέπεις το κάρφος το εν τω οφθαλμώ του αδελφού σου, την δε εν τω σω οφθαλμώ ου κατανοείς δοκόν;* (Ματθ. Ζ' 3).

Ενοχλείσαι, διότι σε είπα υποκριτήν;

Και όμως οφείλεις να το αναγνώρισης˙ **Υποκριτής είσαι, όταν εις μεν τον ναόν φιλείς το χέρι του ιερέως και γονατίζεις εμπρός του και επιζητής τας προς τον Θεόν ευχάς του και, όταν χρειάζεσαι βάπτισιν, τρέχεις και τον αναζητείς, εις το σπίτι σου δε και εις τας διαφόρους συναναστροφάς σου τον λούεις με ύβρεις ή ανέχεσαι να κακολογούν και να καταλαλούν άλλοι τους περιβεβλημένους το ιερατικόν αξίωμα!**

Η μεγαλύτερα βλάβη της Εκκλησίας

Τίποτε δεν βλάπτει τόσον τας Εκκλησίας, όσον το νόσημα αυτό. Και όπως σώμα, του οποίου τα νεύρα είναι άτακτα, γεννά πολλάς ασθενείας και κάμνει αβίωτον τον

βίον, τοιουτοτρόπως και μία Εκκλησία, όταν της λείπη η αρμονία και η τάξις και η αγάπη, περιπίπτει εις διχόνοιας και εσωτερικούς πολέμους και αυξάνει την οργήν του Θεού και εκτίθεται εις πολλούς πειρασμούς.

Προς αποφυγήν αυτών των κακών

Δια να μη συμβαίνουν, λοιπόν, αυτά και δια να μη κινούμεν εναντίον μας την θείαν οργήν προς περισσοτέραν δυστυχίαν μας και αναπόφευκτον κόλασίν μας και δια να μη κάμνωμεν άχαριν και αηδή την ζωήν μας, ας αλλάξωμεν διαγωγήν. Αντί να κακολογή η γλώσσα μας τον πλησίον μας και να κρίνη και να λοιδορή τους ιερείς, ας την κάμωμεν εγκρατή και σεμνολόγον, ας αφήσωμεν να κρίνη τους άλλους ο παντογνώστης και δικαιοκρίτης Θεός και ας γίνωμεν κριταί μόνον δια τα ιδικά μας αμαρτήματα.

Αυτό είναι το δίκαιον και το εύλογον, αλλά και με τον τρόπον αυτόν θ' αποφύγωμεν την αιώνιον τιμωρίαν. Διότι, όπως, όσοι πολυπραγμονούν δια τα ξένα αμαρτήματα, παραμελούν εντελώς τα ιδικά των, τοιουτοτρόπως, όσοι δεν εξοδεύουν τον καιρόν των εις το να παρατηρούν και να κρίνουν τους άλλους, αφιερώνουν τον χρόνον των και την προσπάθειάν των εις την εξέτασιν και διόρθωσιν των ιδικών των πλημμελημάτων. Και πρέπει να σας είπω ότι εκείνοι, οι οποίοι προσέχουν εις τα ιδικά των σφάλματα και υποβάλλουν εις δίκην τον εαυτόν των, θα έχουν, κατά την μεγάλην Κρίσιν, ευνοϊκόν τον Δικαστήν. Αυτό ηθέλησε να δήλωση και ο Παύλος όταν έλεγεν: *Ει γαρ εαυτούς εκρίνομεν, ουκ αν εκρινόμεθα υπό του Κυρίου* (Α' Κορινθ. ΙΑ' 31).

Περί κακολογίας και κακολόγων

(Εκ της Γ' ομιλίας του προς τον λαόν της Αντιοχείας και της ΚΓ' εις το κατά Ματθαίον Ευαγγέλιον)

Ας νηστεύη και το στόμα από λόγια αισχρά και από κακολογίας. Διότι ποίον το όφελος, εάν απέχωμεν μεν από ψάρια και κρέατα κατά τας νηστευσίμους ημέρας, δαγκάνω μεν δε και κατατρώγωμεν τους αδελφούς μας; Όποιος κατακρίνει και κακολογεί, αδελφικά κρέατα τρώγει, την σάρκα του πλησίον του δαγκάνει. Δια αυτό και ο Παύλος λέγει: *Ει δε αλλήλους δάκνετε και κατεσθίετε, βλέπετε μη ύπ' αλλήλων αναλωθήτε* (Γαλ. Ε' 15).

Θα είπης ότι δεν έχωσες τα δόντια σου εις την σάρκα του άλλου; Έχωσες όμως την μαχαιροειδή γλώσσαν σου εις την ψυχήν του και με την κατάκρισίν σου επλήγωσες την υπόληψιν του πλησίον σου! Τι εκέρδισες μ' αυτό; Έγινες εγκληματίας, άξιος δίκης και τιμωρίας!

Δια τους ζητούντας να δικαιολογήσουν τας κατακρίσεις των

Και μη ζήτησης να δικαιολογηθής με το ότι: *θα κατέκρινα, αν έλεγα ψεύματα. Εγώ όμως λέγω αληθινά, ώστε δεν κατακρίνω.* Και εάν, αληθινά, κατακρίνης, και πάλιν εγκληματείς. Διότι και ο φαρισαίος ηλήθευεν, όταν κατέκρινε τον τελώνην, αλλά αυτό δεν τον ωφέλησε διόλου! Δια την κακολογίαν του έχασε και κάθε αξιομισθίαν του!

Ενδιαφέρεσαι πράγματι δια τον πλησίον σου; Λυπήσου τον ειλικρινώς, προσευχήσου υπέρ αυτού προς τον Θεόν, πήγαινε και εύρε τον κατ' ιδίαν και συμβούλευσέ τον και παρακάλεσε τον να φροντίση δια την διόρθωσίν του.

Ημάρτησεν ο αδελφός σου; Δείξε του αγάπην, πείσε τον ότι ομιλείς δια το αμάρτημα του από αδελφικόν ενδιαφέρον, όχι δια να τον θεατρίσης και δείξε του με κάθε τρόπον την προς αυτόν στοργήν σου, αν, αληθινά, επιθυμής να τον ιατρεύσης.

Τοιουτοτρόπως κάμνουν πολλές φορές και οι ιατροί. Χαϊδεύουν τους άρρωστους, όταν είναι δύστροποι, και τους πείθουν με τας παρακλήσεις των και τας στοργικάς προτροπάς των να δεχθούν το ευεργετικόν φάρμακον. Όμοια κάμε και συ. Αντί να κατακρίνης, δια να πληγώνης, πείσε τον αμαρτήσαντα να **δείξη την πληγήν** του

προς τον **θεραπευτήν** ιερέα. Τοιουτοτρόπως κάμνει όποιος ενδιαφέρεται δια τον άλλον και προνοεί και φροντίζει δι' αυτόν.

Όταν κακολογούν άλλοι

Δεν κακολογείς όμως εσύ. Είσαι αξιέπαινος, άλλ' αυτό μόνον δεν αρκεί· οφείλεις ακόμη, όταν, επί παρουσία σου, κακολογούν άλλοι, να φράσσης τας ακοάς σου και να μιμήσαι τον προφήτην, ο οποίος λέγει· *τον καταλαλούντα λάθρα τον πλησίον αυτού, τούτον κατεδίωκον* (Ψαλμ. Ρ' 5). Ημπορείς να είπης προς τον κακολόγον έχεις να επαινέσης και να εγκωμιάσης; Ανοίγω τα αυτιά μου, δια να δεχθώ τα μύρα· αν όμως θέλης να κακολογήσης, τα κλείω, δια να μη δεχθούν κόπρον και βόρβορον. Τι θα κερδίσω με το να μάθω ότι έκαμε πονηρά ο δείνα;

Ημπορείς, ακόμη, να του ειπής· ας φροντίσωμεν δια τα ιδικά μας, πως δηλαδή ν' αποφύγωμεν τας μεγάλας ευθύνας των ιδικών μας αμαρτημάτων, και ας χρησιμοποιώμεν τον καιρόν μας εις εξέτασιν της ιδικής μας ζωής. Διότι τι θα απολογηθώμεν και πως θα συγχωρηθώμεν, όταν τα μεν ιδικά μας αμαρτήματα ούτε λογαριάζωμεν διόλου, λεπτολογούμεν όμως τόσον δια τα ξένα; Όπως είναι αίσχρόν να παρακύπτη ο διαβάτης μέσα εις τα ξένα σπίτια και να κρυφοκοιτάζη, τοιουτοτρόπως, και όποιος περιεργάζεται τι κάμνει ο ένας και ό άλλος, φανερώνει ότι του λείπει η καλή ανατροφή.

Μετά την προδοσίαν η δήθεν προστασία

Να είπωμεν και το γελοίον εκείνο; Πολλές φορές, ο κακολόγος, αφού εδυσφήμησε τον άλλον με παντοίας αποκαλύψεις και διαβολάς, εις το τέλος, παρακαλεί τους ακροατάς του και τους εξορκίζει να μη ειπούν τίποτε εις κανένα!

Ερωτώ τον έντιμον αυτόν σπερμολόγον αντί να παρακαλής να κρατηθούν μυστικαί αι κακολογίαι σου, δεν ήτο προτιμότερον να μη τας ειπής διόλου; Τι δε θέλεις τώρα ν' αποδείξεις; Ότι ενδιαφέρεσαι δια την υπόληψιν του θύματος σου; Υποκριτά! Τον επρόδωκες πρώτον και κατόπιν θέλεις τάχα να τον προστατεύσης!

Ήκουσες κακολογίαν; θάψε την

Μερικοί ευρίσκουν ότι το κακολογείν είναι γλυκύ. Αληθινά, γλυκύ είναι το ν' αποφεύγωμεν κάθε κακολογίαν. Ο κακολόγος υποπτεύεται πάντοτε και φοβείται ότι, αν ήθελον γίνει γνωσταί αι κακολογίαι του, θ' ακούση και αυτός χειρότερα και θα εκτεθή, ίσως, και εις άλλους κινδύνους· ενώ, όποιος έχει εγκρατή γλώσσαν και κανένα δεν εκακολόγησε και εναντίον κανενός δεν εσπερμολόγησεν, ούτε τίποτε εψιθύρισεν, αυτός θα έχη την ευχαρίστησιν, την οποίαν θα του δίδη η συναίσθησις ότι και αξιοπρεπώς εφέρθη και κανείς δεν θα τον εκδικηθή, αφού δεν εκέντησε κανένα.

Δι' αυτό σε συμβουλεύει ο σοφός της Γραφής· *ήκουσες λόγον; εν αποθανέτω σοι* (Εκκλησ. ΙΘ' 10). Ήκουσες, λέγει, κακόν λόγον δια κανένα; Θάψε τον εντός σου. Οφείλεις μάλιστα και να φεύγης, όπου αρχίσουν να επικρίνουν και να κατακρίνουν και να κακολογούν! Αν όμως συνέβη να γίνη ποτέ κακολογία επί παρουσία σου, χώσε την εις τα κατάβαθα της ψυχής σου, σύμπνιξέ την, λησμόνησέ την, δια να μη γίνης όμοιος προς εκείνους, οι οποίοι μεταδίδουν τας σπερμολογίας και τας διαβολάς, και δια να μην εκτεθής εις τας ανησυχίας και τους κινδύνους, οι οποίοι, πολλές φορές, ευρίσκουν τους κακολόγους!

Δια την διόρθωσιν των καταλάλων

Ας φιλοτιμηθώμεν δε και να γίνωμεν παιδαγωγοί των καταλάλων. Εάν ηθέλαμεν τους κάμει να αντιληφθούν ότι το καταλαλείν κινεί την αποστροφήν και ότι χάνουν εις την εκτίμησίν μας αυτοί και όχι εκείνοι, οι οποίοι καταλαλούνται, ποίος ηξεύρει αν δεν έλθουν εις συναίσθησιν και δεν παύσουν την πονηράν αυτήν συνήθειαν και γίνωμεν, τοιουτοτρόπως, σωτήρες των και ευεργέται των;

Άθλιαι συνέπειαι της κακολογίας

Επαναλαμβάνω δε και πάλιν ότι, όπως ο καλός λόγος και ο έπαινος είναι αρχή φιλίας, τοιουτοτρόπως η κακολογία και η διαβολή φέρει έχθρας και μίση και γίνεται αιτία μυρίων κακών εις τας ανθρωπίνους κοινωνίας. Ότι προ πάντων μας κάμνει να αμελώμεν την ιδικήν μας διόρθωσιν, είναι αυτή η μανία του να πολυενασχολούμεθα με τα ξένα! Διότι αδύνατον είναι πολυπερίεργος και κακολόγος άνθρωπος να επιμεληθή ποτέ τον εαυτόν του. Απορροφημένος εξ ολοκλήρου από το να μανθάνη και να κρίνη τα των άλλων, θ' αφήση, κατ' ανάγκην, τα ιδικά του αφρόντιστα και

αμελημένα. Και ερωτώ, όταν διαρκώς φροντίζης, δια να πληροφορήσαι και ομιλής δια τα ξένα σφάλματα και παραπατήματα, πότε θα φροντίζης δια τα ιδικά σου;

Δυστυχώς, πολλοί δεν προσέχουν διόλου εις το Ευαγγελικόν: *Μη κρίνετε, ίνα μη κριθήτε* (Ματθ. Ζ' 1). Όχι μόνον κρίνουν, αλλά και γίνονται πικροί κριταί, ακόμη, και δια πράγματα, προς τα οποία ώφειλαν να είναι παραβλεπτικοί, αφού μάλιστα, αν επρόσεχαν εις τον εαυτόν των, θα εύρισκαν ότι αυτοί περιπίπτουν εις μεγαλύτερα σφάλματα!

Η μανία της κατακρίσεως προχωρεί και μέχρι του μοναχού! Λαϊκοί, οι οποίοι ζουν άσωτα ή διαπράττουν μυρίας άρπαγας και πλεονεξίας καθ' εκάστην, κακολογούν τον μοναχόν, ο οποίος έχει κάποια βιωτικά μέσα και ενδύεται με κάποιαν ευπρέπειαν. Και σκανδαλίζονται οι σεμνότατοι άνθρωποι, εάν ένας καλόγηρος ήθελεν εξέλθει ενίοτε από την πολύ αυστηράν δίαιταν, να τον καταγγέλλουν ως επικούρειον, ενώ οι ίδιοι γαστριμαργούν και πίνουν ή και μεθύουν και κραιπαλούν συχνά! Δεν λαμβάνουν υπ' όψιν των ότι, τοιουτοτρόπως, επιβαρύνουν τρομερά τα αμαρτήματά των και στερούν τον εαυτόν των από κάθε απολογίαν!

Ύστερον από την τοιαύτην διαγωγήν σου, πως θα ζήτησης από τον Θεόν να μη σε κρίνη αυστηρά; Εάν θέλης επιεική κρίσιν δια τον εαυτόν σου, διατί, τότε, συ κρίνεις τόσον πικρά τον πλησίον σου και είσαι τόσο ανηλεής δια τον ιερέα και δεν εννοείς να παράβλεψης ουδέ τα ελάχιστα σφάλματα του; Θα κριθής, λοιπόν, με τα ίδια σου μέτρα και δεν θα δύνασαι να παραπονεθής ότι σου ζητούνται βαρείαι ευθύναι! Ο Χριστός σου το φωνάζει. Διατί δεν τον ακούεις; *ω μέτρω μετρείτε, αντιμετρηθήσεται υμίν* (Ματθ. Ζ' 1).

Υποκριτής ο καταλαλών. Το ιδικόν του δοκάρι

Άκουσε και το άλλο τούτο: *Υποκριτά* (Ματθ. Ζ' 5). Διατί η κραυγή αυτή του Ιησού εναντίον του καταλάλου; Διατί ο χαρακτηρισμός του ως υποκριτού; Διότι, όσον και αν προσπαθούμεν να παραστήσωμεν ότι κρίνομεν και κατακρίνομεν από ενδιαφέρον μας προς τον πταίστην ή από ενδιαφέρον μας προς την κοινωνίαν, η αλήθεια είναι διαφορετική. Υπό τα προσχήματα, τα οποία προβάλλομεν, κρύπτομεν χυδαία πάθη. Και δια τούτο τους καταλάλους υποκριτάς τους ωνόμασεν ο Χριστός.

Και ο έλεγχός του εξακολουθεί· *Έκβαλε πρώτον την δοκόν εκ του οφθαλμού σου.* Πολύ σωστά. Αφού δεν ανέχεσαι εις τους άλλους ουδέ τα μικρά σφάλματα, αλλά τους κρίνεις, πολλές φορές, και δια τιποτένια πράγματα, διατί επιτρέπεις εις τον εαυτόν σου τα πολύ μεγαλύτερα και βαρύτερα; Αφού ενδιαφέρεσαι δια τους άλλους και δια αυτό τους κρίνεις, ως βεβαιώνεις, διατί δεν κατακρίνεις πρωτίστως τον εαυτόν σου; Αφού καταγίνεσαι με τα ξένα αμαρτήματα, τα οποία δεν δύνασαι να γνωρίζης επακριβώς, διατί παρατρέχεις τα ιδικά σου, τα οποία ημπορείς να γνωρίζης καλύτερα; Θέλεις να απαλλαγή ο αδελφός σου από το μικροσκοπικό ξυλαράκι, το οποίον έχει εις τον οφθαλμόν του; Διατί δεν ελευθερώνεις τον ιδικόν σου οφθαλμόν από το εντός του δοκάρι; Εφ όσον δεν κάμνεις κατ' αυτόν τον τρόπον, αυτοκαταγγέλλεσαι ότι κρίνεις τον αδελφόν σου όχι από ενδιαφέρον, αλλά διότι τον εχθρεύεσαι ή διότι αισθάνεσαι ηδονήν εις το να κακολογής και να εξευτελίζης τον πλησίον σου.

Με τι ομοιάζει οποίος καταλαλεί

Ενόησέ το, λοιπόν, καλά. Εάν θα έπρεπε να κριθή όποιος αμαρτάνει, ο αρμόδιος να τον κρίνη δεν είσαι συ. Άλλ' ο Χριστός έκρινε. Ναι· εκείνος όμως ήτο αναμάρτητος και είχε το αξίωμα του Κριτού. Εκτός τούτου, ο Χριστός δεν έκαμνε σπερμολογίας και καταλαλιάς και δεν ενησχολείτο με τας υπολήψεις των ατόμων και ιδιωτών, άλλ' έκαμνε γενικούς ελέγχους προς κοινήν διδασκαλίαν και διόρθωσιν. Συ δε θέλεις να μάθης με ποίον ομοιάζεις;

Ομοιος είσαι με άρρωστον, ο οποίος, ενώ κατέχεται ο ίδιος από βαρεί αν υδρωπικίαν, αδιαφορεί δι' αυτήν και έχει να κάμη με τα μικρά κρυολογήματα των άλλων. Και, κατά την παρομοίωσιν αυτού του Ιησού, ενθυμίζεις εκείνον, ο οποίος βλέπει το λεπτότατον ξυλαράκι εις τον οφθαλμόν του άλλου και αναισθητεί προς το μεγάλο ξύλο, που τυφλώνει τον ιδικόν του οφθαλμόν.

Ήδη είναι κακόν το να μη βλέπη τις τα ιδικά του αμαρτήματα. Άλλ' είναι τρισχειρότερον, όταν και κρίνωμεν και κατακρίνωμεν τους άλλους, ενώ ημείς φέρομεν επάνω μας και περισσότερα και βαρύτερα παραπτώματα.

Περί τιμής και πειθαρχίας προς τον κλήρον και προς τους κρίνοντας Επισκόπους και Ιερείς

(Εκ της Β' ομιλίας του εις την Β' προς Τιμόθεον)

Τα τέκνα οφείλουν να είναι φιλόστοργα προς τον πατέρα. Τοιουτοτρόπως οφείλουν και οι πιστοί να είναι φιλόστοργοι προς τους Ιερείς. Όχι δε μόνον φιλόστοργοι, αλλά υποτασσόμενοι. *Πείθεσθε, λέγει ο Παύλος, τοίς ηγουμένοις υμών και υπείκετε, ειδότες ότι αυτοί αγρυπνούσιν υπέρ των ψυχών υμών, ως λόγον αποδώσοντες* (Έβρ. ΙΓ' 17).

Ειπέ μοι, λοιπόν αυτός μεν - ο Ιερεύς - είναι υπεύθυνος δια σε εις τόσον κίνδυνον. Διότι, και αν δεν τον βαρύνουν αυτόν τον ίδιον αμέσως προσωπικά του αμαρτήματα, η ευθύνη του είναι τρομερά, εάν δεν ήθελε φροντίσει να θέση και σε εν τάξει απέναντι του Θεού. Και σκέψου πόσον βαρύ είναι να έχη κανείς ευθύνας δια τόσας ψυχάς. Συ δε τι καλείσαι να δώσης προς τον ιερέα; Τιμήν, πειθαρχίαν εκκλησιαστική ν και κάποιαν υποστήριξιν δια την συντήρησίν του, αφού συ μεν και έμπορος δύνασαι να είσαι και άλλας εργασίας και επιχειρήσεις να αναλαμβάνης, εκείνος δε οφείλει να δουλεύη μόνον εις τον ναόν και εις τας θρησκευτικός υπηρεσίας. Έδωκες την τιμήν ταύτην, την υπακοήν, την υποστήριξιν; Και πάλιν μένεις υποχρεωμένος προς τον Ιερέα. Διότι ό, τι του προσφέρεις, είναι κατώτερον από ό, τι εκείνος σου έδωκε, και από τους κινδύνους, εις τους οποίους είναι εκτεθειμένος δια σε. Αλλά δεν δείχνει όσην έπρεπε προθυμίαν και δεν καταβάλλει όλον τον απαιτούμενον κόπον; Τότε μάλιστα να τον συμπαθήσης περισσότερον, διότι, εξ ιδικής σου αφορμής, κινδυνεύει να στερηθή την σωτηρίαν της ψυχής του.

Το μεγαλύτερον κακόν της Εκκλησίας

Δυστυχώς, πολλοί αγαπούν να φιλονεικούν και να παρακούουν εις τους Ιερείς. Φυγαδεύεται τοιουτοτρόπως η αιδώς και ο σεβασμός του λαού προς τους άρχοντας της Εκκλησίας, δια να εισέλθη εις αυτήν η ανυποταξία και η αναρχία. *Και τούτο είναι το κύριον αίτιον όλων των Εκκλησιαστικών κακών.* Αυτό θα σας επαναλάβω και πάλιν *πείθεσθε τοις ηγουμένοις υμών και υπείκετε.* Δεν το κάμνω δε χάριν των Ιερέων, αλλά προς χάριν ιδικήν σας. Όποιος τιμά τον ιερέα, θα τιμήση και τον Θεόν.

Όποιος εσυνήθισε να καταφρονή τους ιερείς, θα φθάση και εις την καταφρόνησιν του Θεού. Δι' αυτό είπεν ο Χριστός· *ο δεχόμενος υμάς εμέ δέχεται.* Δια τούτο η Σοφία Σειράχ παραγγέλει: *τους ιερείς εντίμως έχε.* Όταν οι Ιουδαίοι κατεφρόνησαν τον Μωυσην, δεν εδυσκολεύθησαν να καταφρονήσουν και τον Θεόν.

Διατί δεν δικαιούσαι να κρίνεις τον ιερέα

Αλλά λέγεις: Δεν έχω, λοιπόν, εγώ το δικαίωμα να κρίνω τον ιερέα; Όχι, δεν δικαιούσαι· Εάν οι λαϊκοί είχον το δικαίωμα να ερευνούν τον βίον και την πολιτείαν των πνευματικών των ποιμένων, δια να αποφασίζουν αν πρέπη να πειθαρχούν εις αυτούς ή να ανταρτεύουν, τότε, οι αρχόμενοι θα έθεταν τον εαυτόν των επάνω από τους άρχοντας και το παν θα εγίνετο άνω κάτω, θα ήσαν άνω τα πόδια και κάτω η κεφαλή. Ή δεν ακούεις τον Χριστόν, ο οποίος λέγει: *μη κρίνετε, ίνα μη κριθήτε;* (Ματθ. Ζ' 1), και τον Παύλον, ο οποίος μας φωνάζει· *Συ τι κρίνεις τον αδελφόν σου;* (Ρωμ. ΙΔ' 10). Εάν τον αδελφόν σου έχεις καθήκον να μη κρίνης, πολύ περισσότερον οφείλης ν' απέχης από του να κρίνης τον ιερέα. *Ο* Θεός σου το απαγορεύει. Πως το τολμάς εσύ;

Ύστερον από την μοσχοποιΐαν εις την έρημον οι περί τον Κορέ και τον Δαθάν και τον Αβειρών επανεστάτησαν κατά του αρχιερέως Ααρών. Τι έγινε τότε; ο Θεός τους κατέστρεψε. *Ο* καθείς, λοιπόν, ας κοιτάζη τα ιδικά του.

Δια τας διαφόρους αιτιάσεις κατά του επισκόπου και του ιερέως

Αλλά δεν δίδει ο επίσκοπος, δεν δίδει ο ιερεύς προς τους πτωχούς και φρονείς, ως λέγεις, ότι δεν διοικούν καλά. Σ' ερωτώ και εγώ: Είσαι απολύτως βέβαιος περί τούτου; Έχεις εξακριβώσει τα πράγματα, ώστε να μη σου μένη καμμιά αμφιβολία; Διατί, λοιπόν, μέμφεσαι; Φοβήσου τας ευθύνας. Και οφείλεις να μη λησμονής ότι πολλά οι άνθρωποι τα κρίνουν με τας υποψίας των ή παρασυρόμενοι ευκολόπιστα από τας υποψίας και τας σπερμολογίας των άλλων. Συ, λοιπόν, μιμήσου τον Θεόν. Άκουε τον, όπου λέγει: *Καταβάς δέομαι, ει κατά την κραυγήν αυτών συντελούνται* (Γεν. ΙΗ' 21). Ηθέλησε να μας διδάξη δια τούτου ότι ακόμη και φωνή

ολοκλήρου λαού ημπορεί να είναι πεπλανημένη και άδικος.

Επί τέλους περίμενε τον Κριτήν

Εξήτασες όμως επιμελέστατα και επληροφορήθης ακριβέστατα και έχεις πεισθή πλέον τελείως; Και, αν τυχόν τοιουτοτρόπως είναι το πράγμα, το καθήκον σου και πάλιν είναι να περιμένης τον Κριτήν και να μη σπεύδης και αρπάζης την θέσιν του Χριστού. Εις Εκείνον ανήκει η κρίσις, όχι εις εσέ. Συ είσαι υπήκοος, όχι Κύριος. Και δεν σου αρμόζει να σφετερίζεσαι δικαιώματα, τα οποία ανήκουν εις την ανωτέραν διοίκησιν της Εκκλησίας και εις τον Θεόν.

Δια τους φρονούντας ότι αυτοί είναι καλύτεροι από τον ιερέα

Άλλ' ο ιερεύς, λέγει, οφείλει να είναι καλύτερος μου. Ώστε είσαι πεπεισμένος ότι συ είσαι καλύτερος από τον ιερέα! Ας υποθέσωμεν ότι είσαι πράγματι. Λησμονείς όμως ότι, όποιος καυχάται δια την αρετήν του, έχασε κάθε αξιομισθίαν! Νομίζεις ότι είσαι καλύτερος! Και δεν στενάζεις, λοιπόν, και δεν κτυπάς το στήθος σου και δεν κύπτεις κάτω και δεν μιμείσαι τον τελώνην; Τότε, ταλαίπωρε, κατέστρεψες τον εαυτόν σου, έστω και αν ήσουν αληθινά καλύτερος!

Είσαι καλύτερος; Σιώπα, δια να μείνης τοιούτος. Εάν το είπης, έχασες το παν! Και δεν αρκεί μόνον να μη το είπης· **Δεν πρέπει ούτε η ιδέα να σου πέραση ότι είσαι καλύτερος. Ενώπιον του θεού κερδίζει όποιος φρονεί ότι είναι δυνατόν όλοι οι άλλοι να είναι καλύτεροι του.** Τι ήτο χειρότερον από τον τελώνην; Και όμως, μόνον με το να είπη ο φαρισαίος *ότι ουκ ειμί ώσπερ ούτος ο τελώνης,* τα έχασε όλα! Συ λέγεις περί του εαυτού σου ότι δεν είσαι ως *ούτος ο ιερεύς!* Δυστυχή! Έχασες κάθε αρετήν σου, με την καύχησιν άφ' ενός, με την κατάκρισιν εξ άλλου.

Υπέρ του μη καταλαλείν τον ιερέα

Ας μη καταλαλώμεν, λοιπόν, παρακαλώ, τους ιερείς, και ας μη γινώμεθα αυστηροί εξετασταί των δια να μη ζημιώνωμεν τους εαυτούς μας. Μη λησμονής ότι ιερεύς σε εβάπτισε και σ' έκαμε χριστιανόν και ότι προς τους ιερείς - τους πνευματικούς μας πατέρας - οφείλομεν όχι ολιγώτερον σεβασμόν από εκείνον, τον οποίον χρεωστούμεν προς τους σωματικούς γονείς μας.

Σεβάσου, λοιπόν, τον ιερέα, διότι αυτός κάθε ημέραν διακονεί και δι' εσέ. Δι' εσέ μεταβαίνει εις τον ναόν του Θεού και αναγινώσκει τας Γραφάς. Δι' σε εύχεται και παρακαλεί τον Θεόν και τον καθικετεύει.

Δια σε, όπως και δια τον λοιπόν λαόν, είναι όλη η ιερατική του διακονία. Σεβάσου, λοιπόν, όλα αυτά, τήρει τα πάντοτε εις τον νουν σου και έχε την φρόνησιν και την ευγένειαν να φέρεσαι προς τον ιερέα με ευλάβειαν βαθυτάτην!

(Εκδόσεις "ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΚΥΨΕΛΗ")

(Πηγή ηλ. κειμένου: "ΑΝΤΙΑΙΡΕΤΙΚΟΝ ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ")

(Εκ της Γ' Πραγματείας του περί Ιερωσύνης)

(Μετάφρασις Μιχ. Γαλανού, 1926)

Αναγινώσκω ότι *πάσαν την κρίσιν έδωκεν ο Πατήρ τω Υιώ* (Ιωάν. Ε' 22). Βλέπω δε εξ άλλου ότι ο Υιός την κρίσιν ταύτην ενεχείρισεν ολόκληρον εις τους ιερείς... Χωρίς ιερωσύνην, ούτε την ψυχικήν μας σωτηρίαν δυνάμεθα να κατορθώσωμεν, ούτε τα αιώνια αγαθά να αποκτήσωμεν! Δεν ελέχθη ότι κανείς δεν ημπορεί να εισέλθη εις την βασιλείαν των Ουρανών, εάν δεν αναγεννηθή με το βάπτισμα του ύδατος και του πνεύματος; (Ιωάν. Γ' 5). Δεν εγράφη ότι εκείνος, όστις δεν ήθελε τρώγει την σάρκα του Κυρίου και δεν ήθελε πίνει το αίμα του, χάνει την αιώνιον ζωήν; (Ιωάν, ΣΤ' 54).

Αλλά και τα δύο αυτά, το μυστήριον του αγίου βαπτίσματος και το μυστήριον της θείας κοινωνίας δεν ημπορούν να τελεσθούν παρά μόνον με τα χέρια του ιερέως, πως, λοιπόν, χωρίς αυτά θα ημπορέση κανείς ν' αποφύγη την κόλασιν ή να λάβη τους προωρισμένους δια την τήρησιν των θείων εντολών στεφάνους; Αυτοί οι Ιερείς είναι εκείνοι, οι οποίοι επιστατούν εις τον πνευματικόν μας τοκετόν δια του βαπτίσματος. Δι' αυτών - των ιερέων - , με τας τρεις καταδύσεις και τας τρεις αναδύσεις, ενδυόμεθα τον Χριστόν και γινόμεθα μέλη της Εκκλησίας, η οποία Εκείνον έχει κεφαλήν. **Οι Ιερείς, λοιπόν, ευλόγως πρέπει να μας είναι σεβαστότεροι από κάθε άλλον άρχοντα και τιμιώτεροι και άπ' αυτούς τους γονείς μας,** διότι αυτοί μεν μας εγέννησαν σωματικώς, εις δε τους ιερείς οφείλομεν την γέννησίν μας εκ του Θεού και την δια της θείας χάριτος υιοθεσίαν.

Οι Ιερείς των Ιουδαίων είχον την εξουσίαν να θεραπεύουν την λέπραν του σώματος, ή, ακριβέστερον, να πιστοποιούν μόνον την θεραπείαν αυτήν. Και όμως γνωρίζομεν πόσον ζηλευτόν και τιμημένον ήτο το αξίωμά των! Οι ιδικοί μας ιερείς έλαβον εξουσίαν όχι δια λέπραν σώματος, αλλά δια λέπραν ψυχής! Και όχι απλώς να εξετάζουν αν έγινε η θεραπεία, αλλά να ενεργούν αυτοί ό,τι χρειάζεται δια την πλήρη θεραπείαν! Ώστε εκείνοι, οι οποίοι ήθελον τους καταφρονεί, είναι κατά πολύ μιαρώτεροι και ανοσιώτεροι από τον Δαθάν και τους συντρόφους του (Αριθμ. ΙΣΤ') και άξιοι μεγαλυτέρας τιμωρίας. Και το λέγω καθαρά. **Δεν γνωρίζω τίποτα αθλιώτερον από ψυχήν, η οποία αρνείται τιμήν προς τους Ιερείς. Η ψυχή αύτη είναι γεμάτη από οίστρον δαιμονικόν.**

Διατί οφείλομεν να τιμώμεν τους ιερείς, να πειθαρχώμεν εις αυτούς και να μη τους κακολογώμεν

(Εκ της 86ης ομιλίας του εις το κατά Ιωάννην Ευαγγέλιον)

Οφείλομεν να περιβάλλωμεν με πολλήν τιμήν τους λειτουργούς της χάριτος του αγίου Πνεύματος. Διότι μέγα είναι το αξίωμα των Ιερέων. Το φανερώνει και μόνος ο λόγος του Χριστού, *αν τίνων αφήτε τας αμαρτίας, αφίενται αυτοίς* (Ιωάν. Κ' 23). Δια αυτό και ο Παύλος λέγει: *πείθεσθε τοις ηγουμένοις υμών και υπείκετε* (Εβρ. ΙΕ' 17). Εννοεί με αυτό ότι η τιμή μας προς τους ιερείς πρέπει να είναι πλήρης, ότι οφείλομεν προς αυτούς όχι σεβασμόν μόνον, αλλά και πειθαρχίαν και ύπακοήν.

Διότι συ μεν έχεις να μεριμνήσης μόνον δια την ιδικήν σου ψυχικήν σωτηρίαν. Διέθεσες καλώς τα κατ' αυτήν; Σου είναι αρκετόν. Δια τον ιερέα όμως το πράγμα είναι πολύ διαφορετικόν. Δεν φθάνει να φροντίση δια τον εαυτόν του˙ οφείλει να μεριμνήση επιμελώς και δια την ψυχήν την ιδικήν σου. Και αν δεν ήθελε να το κάμη, πηγαίνει εις την κόλασιν μαζί με τους πονηρούς, όχι δια τα ιδικά του, τα προσωπικά του αμαρτήματα, αλλά δια τα αμαρτήματα του ποιμνίου του, καθ' ην περίπτωσιν δεν έκαμεν ό,τι εξ αυτού εξηρτάτο, δια να το κατάρτιση καλώς˙ ένας επί πλέον λόγος, όχι μόνον δια να σέβεσθε τον Ιερέα, αλλά και δια να τον περιβάλλετε με πολλήν αγάπην και με μεγάλην συμπάθειαν.

Αυτό ηθέλησε να διδάξη και ο Παύλος, όταν έλεγεν ότι οφείλετε να πείθεσθε και να υπακούετε εις τους εν τη Εκκλησία ηγουμένους, διότι αυτοί *αγρυπνούσιν υπέρ των ψυχών υμών* και όχι αγρυπνούν απλώς, άλλ' *ως λόγον αποδώσοντες* (Εβρ. ΙΓ' 17). Ιδού, διατί πρέπει να φέρεσθε προς τους Ιερείς με πολύν σεβασμόν και πολλήν εύνοιαν.

Όταν τιμώμεν και όταν περιφρονώμεν τους ιερείς

Οφείλετε ακόμη να έχετε ύπ' όψιν σας ότι η κακή συμπεριφορά των ενοριτών προς τον Ιερέα των δύναται να επιφέρη πολλήν ψυχικήν και εκκλησιαστικήν ζημίαν. Ας λάβωμε το παράδειγμα από τον κυβερνήτην του πλοίου. Του αναγνωρίζουν οι επιβάται το αξίωμα και την αρχήν του και του αποδίδουν την οφειλομένην τιμήν και υπακοήν; Κυβερνά τότε με την απαιτουμένην επιστασίαν και καταβάλλει κάθε προσπάθειαν δια την ασφάλειαν του πλοίου και των επιβατών. Εάν όμως τον στενοχωρούν και τον ταράττουν με την εναντίον του κακολογίαν των, και αν ήθελαν τον παρακούει και τον περιφρονεί, τότε, χάνει και την αντοχήν του και την τέχνην του και, χωρίς να το θέλη, τους εκθέτει εις μυρίους κινδύνους.

Ομοίως συμβαίνει και με τους ιερείς. Εάν τους τιμάτε, θα ημπορέσουν να βοηθήσουν

εις την ψυχικήν σας ασφάλειαν. Αν όμως, με την περιφρονητικήν προς αυτούς διαγωγήν σας και την καταλαλιάν σας, τους κάμνετε να αθυμούν, θα παραλύσετε την προθυμίαν των και θα επιφέρετε το ψυχικόν σας ναυάγιον.

Ας κάμωμεν προς τον ιερέα ό,τι και προς τον κοσμικόν άρχοντα

Δεν βλέπετε τι γίνεται εις τους κοσμικούς άρχοντας; Ακόμη και εκείνοι, οι οποίοι, υπό πολλάς επόψεις, είναι καλύτεροί των, φέρονται προς αυτούς με πειθαρχίαν και υπακοήν και ανεξαρτήτως της προσωπικής αξίας των από σεβασμόν προς το αξίωμά των και προς το Κράτος, το οποίον αντιπροσωπεύουν. Πως, λοιπόν, προκειμένου περί ιερέως, οποίος είναι ο επιτετραμμένος του Θεού, όχι μόνον δεν τον σεβόμεθα και δεν τον ευλαβούμεθα, αλλά και τον καταφρονούμεν και τον κακολογούμεν, μερικοί δε και τον λούομεν με μυρίας ύβρεις; Πως, ενώ εμποδιζόμεθα από τον Χριστον να κρίνωμεν τους λαϊκούς, ακονίζομεν την γλώσσαν μας εις βάρος του ιερατείου; Πως δε θα δικαιολογηθώμεν δια την διαγωγήν μας αυτήν, όταν τα μεν τόσα ιδικά μας αμαρτήματα παρατρέχωμεν, σχολιάζωμεν δε πικρά το παραμικρόν αμάρτημα του άλλου; Δεν ηξεύρεις ότι με αυτό το κριτήριον, το τόσον εγωϊστικόν, το τόσον άνισον, το τόσον μισάδελφον, χειροτερεύεις ενώπιον του υπέρτατου Κριτού την ιδικήν σου θέσιν;

Δι' όσους επικρίνουν τους ιερείς και δι' όσους τους σέβονται

Μ' αυτά, τα όποια λέγω, δεν επιδοκιμάζω εκείνους, οι οποίοι διαχειρίζονται αναξίως την ιερωσύνην των, άπ' εναντίας, τους οικτείρω πολύ και τους κλαίω. Άλλ' όμως δεν θεωρώ δίκαιον να τους κρίνουν και να τους κατακρίνουν οι αποτελούντες το ποίμνιόν των, όπως το κάμνουν δυστυχώς τόσοι, ακόμη και οι περισσότερον απαίδευτοι και αμόρφωτοι και, επομένως, και ολιγώτερον κατάλληλοι εις το να κρίνουν τους άλλους.

Δι' όλα, λοιπόν, αυτά και τον Θεόν ας φοβούμεθα και προς τους ιερείς ας δεικνύωμεν όλην την πρέπουσαν ευλάβειαν και τιμήν. Ο Θεός, τότε, θα μας ανταμείψη πλουσίως και δια τας ιδιαιτέρας αρετάς μας και δια τον σεβασμόν, με τον οποίον συμπεριεφέρθημεν προς τους πνευματικούς μας πατέρας.

Περί του μεγίστου κακού, το οποίον φέρουν αι κακολογίαι κατά των ιερέων και αι κοσμικοί επεμβάσεις εις την διοίκησιν της Εκκλησίας

(Εκ του Β' λόγου εις Ακύλαν και Πρίσκιλλαν)

Ο Παύλος, δια να παραστήση πόση ήτο η προς αυτόν αγάπη και αφοσίωσις των χριστιανών της εκκλησίας της Γαλατίας, έγραφε: *μαρτυρώ γαρ υμίν ότι, ει δυνατόν, τους οφθαλμούς υμών εξορύξαντες αν εδώκατέ μοι* (Γαλ. Β' 30). Ποίοι θα ημπορούσαν να γίνουν περισσότερον μακάριοι από εκείνους, ποίοι δε περισσότερον άθλιοι από μερικούς σημερινούς χριστιανούς; Διότι εκείνοι μεν θα έδιδαν, αν ήτο ανάγκη, χάριν του διδασκάλου των, ό,τι πολυτιμότερον είχαν, τους οφθαλμούς των αυτούς, το αίμα των, την ζωήν των, ούτοι δε ουδέ με λόγον φροντίζουν να δείξουν ενδιαφέρον δια τους πνευματικούς των πατέρας, άλλ' ενώ ακούουν να υβρίζωνται οι ιερείς και να τους κακολογούν ο ένας και ο άλλος, δεν τους εμποδίζουν, δεν τους αποστομώνουν, δεν κάμνουν καμμίαν παρατήρησιν!

Η καταλαλιά κατά των ιερέων μεγίστη πληγή της Εκκλησίας

Και είθε εις την μεγάλην αυτήν αμαρτίαν να μη ήσαν ένοχοι και άνθρωποι, οι όποιοι κάμνουν τον ευσεβή! Δυστυχώς, περισσότερον ενίοτε και άπ' **αυ**τούς τους απίστους κακολογούν και ονειδίζουν τους ιερείς χριστιανοί εξ εκείνων, οι οποίοι λέγουν ότι ενδιαφέρονται δια την Εκκλησίαν και εμφανίζονται ως πιστοί.**Και όμως τίποτε δεν ημπορεί τόσον να διαφθείρη και να κατάλυση μίαν Εκκλησίαν, με περισσήν μάλιστα ευκολίαν, όσον το να λείπη εις αυτήν ο στενός σύνδεσμος των μαθητών με τους διδασκάλους, των τέκνων με τους πατέρας, των αρχομένων με τους άρχοντας, του ποιμνίου με τους ποιμένας.**

Ο κακολογών τους ιερείς ανάξιος να εισέλθει εις τον ναόν

Και αν μεν κακολογήση κανείς τον αδελφόν του, κρίνεται ανάξιος και ν' αναγινώσκη τας Αγίας Γραφάς. *Ίνα τι αναλαμβάνεις την διαθήκην μου δια στόματός σου;* λέγει ο Θεός (Ψαλμ. ΜΘ' 16)· έπειτα, δηλώνων δια τι η τοιαύτη απαγόρευσις, προσθέτει, *καθήμενος κατά του αδελφού σου κατελάλεις* (Αυτόθι 20). Πως, λοιπόν, όταν καταλαλής τον πνευματικόν πατέρα σου, πως θεωρείς τον εαυτόν σου άξιον να πατήση εις τα ιερά πρόθυρα του ναού; Πως τολμείς να νομίζης ότι σου είναι το τοιούτο συγχωρημένον;

Όσοι κακολογούν τον πατέρα των ή την μητέρα των θεωρούνται από την Γραφήν άξιοι μεγίστης τιμωρίας. Ποία, λοιπόν, ποινή δεν θα έπρεπε να επιβληθή κατ' εκείνου, ο οποίος κακολογεί τον Ιερέα; Δεν φοβείσαι μήπως άνοιξη η γη και σε καταπίη ή κεραυνός πέση άνωθεν και σε κατακαύση;

Δια τους λαϊκούς τους κρίνοντας τους ιερείς και επεμβαίνοντας εις την διοίκησιν της Εκκλησίας

Δι' αυτό παρακαλώ και συμβουλεύω να λείψη η πονηρά αυτή συνήθεια. Δια να μάθης δε καλά ότι, και αν ακόμη περιπίπτουν εις αμαρτήματα οι ιερείς, συ δεν δικαιολογείσαι να γίνεσαι παρήκοος, άκουσε τι λέγει δια τους συγχρόνους του άρχοντας των Ιουδαίων ο Χριστός *Επί της Μωσέως καθέδρας εκάθησαν οι γραμματείς και οι φαρισαίοι πάντα ουν, όσα αν λέγωσιν υμίν ποιείν, ποιείτε˙ κατά δε τα έργα αυτών μη ποιείτε* (Ματθ. ΚΓ' 23).

Και όμως τι ημπορούσε να είναι χειρότερον από εκείνους, των οποίων τα πάθη διέστρεφαν τους μαθητάς των; Αλλά και πάλιν δεν ηθέλησε να εκμηδένιση το κύρος των και να συστήση εις τον λαόν να παρακούη. Και πολύ σωστά. Διότι, αν οι λαϊκοί ήθελαν λάβη τοιαύτην εξουσίαν, θα τους εβλέπατε να καταληφθούν από την μανίαν να καθαιρούν και να εκβάλλουν τους ιερείς από το άγιον βήμα.

...Όχι, δεν είναι επιτετραμμένον εις τους λαϊκούς, οφείλοντας υποταγήν, να εμφανίζωνται επικριταί των Ιερέων και να αξιούν ότι αυτοί είναι αρμόδιοι να διορθώσουν την Εκκλησίαν. Διότι, εάν ο ένας και ο άλλος, με πρόφασιν να διορθώσουν τα κακώς κείμενα, έκαμνον επέμβασιν εις τα Ιερατικά δικαιώματα, ούτε πρόφασις επεμβάσεως θα λείψη ποτέ, ούτε θα γνωρίζωμεν ποίοι είναι εις την Εκκλησίαν οι άρχοντες και ποίοι οι αρχόμενοι, αλλά θα επήρχετο γενικόν ανακάτευμα και θαλάσσωμα.

Οι δήθεν ευσεβούντες κατήγοροι των ιερέων άθλιοι υποκριταί

Είναι, δυστυχώς, βέβαιον ότι πολλοί λαϊκοί αγαπούν να παραμεγαλώνουν μικρά σφάλματα, εις τα οποία ημπορεί να περιπέση και ο ιερεύς, ως άνθρωπος και αυτός· δεν λείπουν δε και οι πρόθυμοι συκοφάνται και διαβολείς των ιερέων.

Συ όμως θέλεις να είσαι πράγματι ευσεβής; Φυλάξου από το να ύβρίζης και κακολογής τους ιερείς, έστω και αν ήθελε να είναι ελαττωματικοί εις το ποιμαντικόν και διδακτικόν των έργον. Διότι, εάν δια τον σωματικόν γονέα λέγει ένας σοφός *καν απολίπη σύνεσιν, συγγνώμην έχε* (Σοφίας Σειράχ Γ' 15), ήτοι, και αν καταντήση ανόητος, συ οφείλεις να τον συγχωρής, πολύ περισσότερον χρεωστούμεν να φυλάττωμεν τον νόμον αυτόν, προκειμένου δια τους πνευματικούς γονείς μας. Θα το φυλάττωμεν δε, εάν δεν κρίνωμεν τους ιερείς, αλλά κρίνωμεν τον εαυτόν μας, δια να μη ακούσωμεν κατ' εκείνην την ημέραν, *υποκριτά, τι βλέπεις το κάρφος το εν τω οφθαλμώ του αδελφού σου, την δε εν τω σω οφθαλμώ ου κατανοείς δοκόν;* (Ματθ. Ζ' 3).

Ενοχλείσαι, διότι σε είπα υποκριτήν;

Και όμως οφείλεις να το αναγνώρισης˙ **Υποκριτής είσαι, όταν εις μεν του ναόν φιλείς το χέρι του ιερέως και γονατίζεις εμπρός του και επιζητής τας προς**

τον Θεόν ευχάς του και, όταν χρειάζεσαι βάπτισιν, τρέχεις και τον αναζητείς, εις το σπίτι σου δε και εις τας διαφόρους συναναστροφάς σου τον λούεις με ύβρεις ή ανέχεσαι να κακολογούν και να καταλαλούν άλλοι τους περιβεβλημένους το ιερατικόν αξίωμα!

Η μεγαλύτερα βλάβη της Εκκλησίας

Τίποτε δεν βλάπτει τόσον τας Εκκλησίας, όσον το νόσημα αυτό. Και όπως σώμα, του οποίου τα νεύρα είναι άτακτα, γεννά πολλάς ασθενείας και κάμνει αβίωτον τον βίον, τοιουτοτρόπως και μία Εκκλησία, όταν της λείπη η αρμονία και η τάξις και η αγάπη, περιπίπτει εις διχόνοιας και εσωτερικούς πολέμους και αυξάνει την οργήν του Θεού και εκτίθεται εις πολλούς πειρασμούς.

Προς αποφυγήν αυτών των κακών

Δια να μη συμβαίνουν, λοιπόν, αυτά και δια να μη κινούμεν εναντίον μας την θείαν οργήν προς περισσοτέραν δυστυχίαν μας και αναπόφευκτον κόλασίν μας και δια να μη κάμνωμεν άχαριν και αηδή την ζωήν μας, ας αλλάξωμεν διαγωγήν. Αντί να κακολογή η γλώσσα μας τον πλησίον μας και να κρίνη και να λοιδορή τους ιερείς, ας την κάμωμεν εγκρατή και σεμνολόγον, ας αφήσωμεν να κρίνη τους άλλους ο παντογνώστης και δικαιοκρίτης Θεός και ας γίνωμεν κριταί μόνον δια τα ιδικά μας αμαρτήματα.

Αυτό είναι το δίκαιον και το εύλογον, αλλά και με τον τρόπον αυτόν θ' αποφύγωμεν την αιώνιον τιμωρίαν. Διότι, όπως, όσοι πολυπραγμονούν δια τα ξένα αμαρτήματα, παραμελούν εντελώς τα ιδικά των, τοιουτοτρόπως, όσοι δεν εξοδεύουν τον καιρόν των εις το να παρατηρούν και να κρίνουν τους άλλους, αφιερώνουν τον χρόνον των και την προσπάθειάν των εις την εξέτασιν και διόρθωσιν των ιδικών των πλημμελημάτων. Και πρέπει να σας είπω ότι εκείνοι, οι οποίοι προσέχουν εις τα ιδικά των σφάλματα και υποβάλλουν εις δίκην τον εαυτόν των, θα έχουν, κατά την μεγάλην Κρίσιν, ευνοϊκόν τον Δικαστήν. Αυτό ηθέλησε να δήλωση και ο Παύλος όταν έλεγεν: *Ει γαρ εαυτούς εκρίνομεν, ουκ αν εκρινόμεθα υπό του Κυρίου* (Α' Κορινθ. ΙΑ' 31).

Περί κακολογίας και κακολόγων

(Εκ της Γ' ομιλίας του προς τον λαόν της Αντιοχείας και της ΚΓ' εις το κατά Ματθαίον Ευαγγέλιον)

Ας νηστεύη και το στόμα από λόγια αισχρά και από κακολογίας. Διότι ποίον το όφελος, εάν απέχωμεν μεν από ψάρια και κρέατα κατά τας νηστευσίμους ημέρας, δαγκάνω μεν δε και κατατρώγωμεν τους αδελφούς μας; Όποιος κατακρίνει και κακολογεί, αδελφικά κρέατα τρώγει, την σάρκα του πλησίον του δαγκάνει. Δια αυτό και ο Παύλος λέγει: *Ει δε αλλήλους δάκνετε και κατεσθίετε, βλέπετε μη ύπ' αλλήλων αναλωθήτε* (Γαλ. Ε' 15).

Θα είπης ότι δεν έχωσες τα δόντια σου εις την σάρκα του άλλου; Έχωσες όμως την μαχαιροειδή γλώσσαν σου εις την ψυχήν του και με την κατάκρισίν σου επλήγωσες την υπόληψιν του πλησίον σου! Τι εκέρδισες μ' αυτό; Έγινες εγκληματίας, άξιος δίκης και τιμωρίας!

Δια τους ζητούντας να δικαιολογήσουν τας κατακρίσεις των

Και μη ζήτησης να δικαιολογηθής με το ότι: *θα κατέκρινα, αν έλεγα ψεύματα. Εγώ όμως λέγω αληθινά, ώστε δεν κατακρίνω.* Και εάν, αληθινά, κατακρίνης, και πάλιν εγκληματείς. Διότι και ο φαρισαίος ηλήθευεν, όταν κατέκρινε τον τελώνην, αλλά αυτό δεν τον ωφέλησε διόλου! Δια την κακολογίαν του έχασε και κάθε αξιομισθίαν του!

Ενδιαφέρεσαι πράγματι δια τον πλησίον σου; Λυπήσου τον ειλικρινώς, προσευχήσου υπέρ αυτού προς τον Θεόν, πήγαινε και εύρε τον κατ' ιδίαν και συμβούλευσέ τον και παρακάλεσε τον να φροντίση δια την διόρθωσίν του.

Ημάρτησεν ο αδελφός σου; Δείξε του αγάπην, πείσε τον ότι ομιλείς δια το αμάρτημα του από αδελφικόν ενδιαφέρον, όχι δια να τον θεατρίσης και δείξε του με κάθε τρόπον την προς αυτόν στοργήν σου, αν, αληθινά, επιθυμής να τον ιατρεύσης.

Τοιουτοτρόπως κάμνουν πολλές φορές και οι ιατροί. Χαϊδεύουν τους άρρωστους, όταν είναι δύστροποι, και τους πείθουν με τας παρακλήσεις των και τας στοργικάς προτροπάς των να δεχθούν το ευεργετικόν φάρμακον. Όμοια κάμε και συ. Αντί να κατακρίνης, δια να πληγώνης, πείσε τον αμαρτήσαντα να **δείξη την πληγήν** του προς τον **θεραπευτήν** ιερέα. Τοιουτοτρόπως κάμνει όποιος ενδιαφέρεται δια τον άλλον και προνοεί και φροντίζει δι' αυτόν.

Όταν κακολογούν άλλοι

Δεν κακολογείς όμως εσύ. Είσαι αξιέπαινος, άλλ' αυτό μόνον δεν αρκεί· οφείλεις ακόμη, όταν, επί παρουσία σου, κακολογούν άλλοι, να φράσσης τας ακοάς σου και να μιμήσαι τον προφήτην, ο οποίος λέγει· *τον καταλαλούντα λάθρα τον πλησίον αυτού, τούτον κατεδίωκον* (Ψαλμ. Ρ' 5). Ημπορείς να είπης προς τον κακολόγον έχεις να επαινέσης και να εγκωμιάσης; Ανοίγω τα αυτιά μου, δια να δεχθώ τα μύρα· αν όμως θέλης να κακολογήσης, τα κλείω, δια να μη δεχθούν κόπρον και βόρβορον. Τι θα κερδίσω με το να μάθω ότι έκαμε πονηρά ο δείνα;

Ημπορείς, ακόμη, να του ειπής· ας φροντίσωμεν δια τα ιδικά μας, πως δηλαδή ν' αποφύγωμεν τας μεγάλας ευθύνας των ιδικών μας αμαρτημάτων, και ας χρησιμοποιώμεν τον καιρόν μας εις εξέτασιν της ιδικής μας ζωής. Διότι τι θα απολογηθώμεν και πως θα συγχωρηθώμεν, όταν τα μεν ιδικά μας αμαρτήματα ούτε λογαριάζωμεν διόλου, λεπτολογούμεν όμως τόσον δια τα ξένα; Όπως είναι αίσχρόν να παρακύπτη ο διαβάτης μέσα εις τα ξένα σπίτια και να κρυφοκοιτάζη, τοιουτοτρόπως, και όποιος περιεργάζεται τι κάμνει ο ένας και ό άλλος, φανερώνει ότι του λείπει η καλή ανατροφή.

Μετά την προδοσίαν η δήθεν προστασία

Να είπωμεν και το γελοίον εκείνο; Πολλές φορές, ο κακολόγος, αφού εδυσφήμησε τον άλλον με παντοίας αποκαλύψεις και διαβολάς, εις το τέλος, παρακαλεί τους ακροατάς του και τους εξορκίζει να μη ειπούν τίποτε εις κανένα!

Ερωτώ τον έντιμον αυτόν σπερμολόγον αντί να παρακαλής να κρατηθούν μυστικαί αι κακολογίαι σου, δεν ήτο προτιμότερον να μη τας ειπής διόλου; Τι δε θέλεις τώρα ν' αποδείξεις; Ότι ενδιαφέρεσαι δια την υπόληψιν του θύματος σου; Υποκριτά! Τον επρόδωκες πρώτον και κατόπιν θέλεις τάχα να τον προστατεύσης!

Ήκουσες κακολογίαν; θάψε την

Μερικοί ευρίσκουν ότι το κακολογείν είναι γλυκύ. Αληθινά, γλυκύ είναι το ν' αποφεύγωμεν κάθε κακολογίαν. Ο κακολόγος υποπτεύεται πάντοτε και φοβείται ότι,

αν ήθελον γίνει γνωσταί αι κακολογίαι του, θ' ακούση και αυτός χειρότερα και θα εκτεθή, ίσως, και εις άλλους κινδύνους· ενώ, όποιος έχει εγκρατή γλώσσαν και κανένα δεν εκακολόγησε και εναντίον κανενός δεν εσπερμολόγησεν, ούτε τίποτε εψιθύρισεν, αυτός θα έχη την ευχαρίστησιν, την οποίαν θα του δίδη η συναίσθησις ότι και αξιοπρεπώς εφέρθη και κανείς δεν θα τον εκδικηθή, αφού δεν εκέντησε κανένα.

Δι' αυτό σε συμβουλεύει ο σοφός της Γραφής· *ήκουσες λόγον; εν αποθανέτω σοι* (Εκκλησ. ΙΘ' 10). Ήκουσες, λέγει, κακόν λόγον δια κανένα; Θάψε τον εντός σου. Οφείλεις μάλιστα και να φεύγης, όπου αρχίσουν να επικρίνουν και να κατακρίνουν και να κακολογούν! Αν όμως συνέβη να γίνη ποτέ κακολογία επί παρουσία σου, χώσε την εις τα κατάβαθα της ψυχής σου, σύμπνιξέ την, λησμόνησέ την, δια να μη γίνης όμοιος προς εκείνους, οι οποίοι μεταδίδουν τας σπερμολογίας και τας διαβολάς, και δια να μην εκτεθής εις τας ανησυχίας και τους κινδύνους, οι οποίοι, πολλές φορές, ευρίσκουν τους κακολόγους!

Δια την διόρθωσιν των καταλάλων

Ας φιλοτιμηθώμεν δε και να γίνωμεν παιδαγωγοί των καταλάλων. Εάν ηθέλαμεν τους κάμει να αντιληφθούν ότι το καταλαλείν κινεί την αποστροφήν και ότι χάνουν εις την εκτίμησίν μας αυτοί και όχι εκείνοι, οι οποίοι καταλαλούνται, ποίος ηξεύρει αν δεν έλθουν εις συναίσθησιν και δεν παύσουν την πονηράν αυτήν συνήθειαν και γίνωμεν, τοιουτοτρόπως, σωτήρες των και ευεργέται των;

Άθλιαι συνέπειαι της κακολογίας

Επαναλαμβάνω δε και πάλιν ότι, όπως ο καλός λόγος και ο έπαινος είναι αρχή φιλίας, τοιουτοτρόπως η κακολογία και η διαβολή φέρει έχθρας και μίση και γίνεται αιτία μυρίων κακών εις τας ανθρωπίνους κοινωνίας. Ότι προ πάντων μας κάμνει να αμελώμεν την ιδικήν μας διόρθωσιν, είναι αυτή η μανία του να πολυενασχολούμεθα με τα ξένα! Διότι αδύνατον είναι πολυπερίεργος και κακολόγος άνθρωπος να επιμεληθή ποτέ τον εαυτόν του. Απορροφημένος εξ ολοκλήρου από το να μανθάνη και να κρίνη τα των άλλων, θ' αφήση, κατ' ανάγκην, τα ιδικά του αφρόντιστα και αμελημένα. Και ερωτώ, όταν διαρκώς φροντίζης, δια να πληροφορήσαι και ομιλής δια τα ξένα σφάλματα και παραπατήματα, πότε θα φροντίζης δια τα ιδικά σου;

Δυστυχώς, πολλοί δεν προσέχουν διόλου εις το Ευαγγελικόν: *Μη κρίνετε, ίνα μη κριθήτε* (Ματθ. Ζ' 1). Όχι μόνον κρίνουν, αλλά και γίνονται πικροί κριταί, ακόμη, και

δια πράγματα, προς τα οποία ώφειλαν να είναι παραβλεπτικοί, αφού μάλιστα, αν επρόσεχαν εις τον εαυτόν των, θα εύρισκαν ότι αυτοί περιπίπτουν εις μεγαλύτερα σφάλματα!

Η μανία της κατακρίσεως προχωρεί και μέχρι του μοναχού! Λαϊκοί, οι οποίοι ζουν άσωτα ή διαπράττουν μυρίας άρπαγας και πλεονεξίας καθ' εκάστην, κακολογούν τον μοναχόν, ο οποίος έχει κάποια βιωτικά μέσα και ενδύεται με κάποιαν ευπρέπειαν. Και σκανδαλίζονται οι σεμνότατοι άνθρωποι, εάν ένας καλόγηρος ήθελεν εξέλθει ενίοτε από την πολύ αυστηράν δίαιταν, να τον καταγγέλλουν ως επικούρειον, ενώ οι ίδιοι γαστριμαργούν και πίνουν ή και μεθύουν και κραιπαλούν συχνά! Δεν λαμβάνουν υπ' όψιν των ότι, τοιουτοτρόπως, επιβαρύνουν τρομερά τα αμαρτήματά των και στερούν τον εαυτόν των από κάθε απολογίαν!

Ύστερον από την τοιαύτην διαγωγήν σου, πως θα ζήτησης από τον Θεόν να μη σε κρίνη αυστηρά; Εάν θέλης επιεική κρίσιν δια τον εαυτόν σου, διατί, τότε, συ κρίνεις τόσον πικρά τον πλησίον σου και είσαι τόσο ανηλεής δια τον ιερέα και δεν εννοείς να παράβλεψης ουδέ τα ελάχιστα σφάλματα του; Θα κριθής, λοιπόν, με τα ίδια σου μέτρα και δεν θα δύνασαι να παραπονεθής ότι σου ζητούνται βαρείαι ευθύναι! Ο Χριστός σου το φωνάζει. Διατί δεν τον ακούεις; *ω μέτρω μετρείτε, αντιμετρηθήσεται υμίν* (Ματθ. Ζ' 1).

Υποκριτής ο καταλαλών. Το ιδικόν του δοκάρι

Άκουσε και το άλλο τούτο: *Υποκριτά* (Ματθ. Ζ' 5). Διατί η κραυγή αυτή του Ιησού εναντίον του καταλάλου; Διατί ο χαρακτηρισμός του ως υποκριτού; Διότι, όσον και αν προσπαθούμεν να παραστήσωμεν ότι κρίνομεν και κατακρίνομεν από ενδιαφέρον μας προς τον πταίστην ή από ενδιαφέρον μας προς την κοινωνίαν, η αλήθεια είναι διαφορετική. Υπό τα προσχήματα, τα οποία προβάλλομεν, κρύπτομεν χυδαία πάθη. Και δια τούτο τους καταλάλους υποκριτάς τους ωνόμασεν ο Χριστός.

Και ο έλεγχός του εξακολουθεί· *Έκβαλε πρώτον την δοκόν εκ του οφθαλμού σου.* Πολύ σωστά. Αφού δεν ανέχεσαι εις τους άλλους ουδέ τα μικρά σφάλματα, αλλά τους κρίνεις, πολλές φορές, και δια τιποτένια πράγματα, διατί επιτρέπεις εις τον εαυτόν σου τα πολύ μεγαλύτερα και βαρύτερα; Αφού ενδιαφέρεσαι δια τους άλλους και δια αυτό τους κρίνεις, ως βεβαιώνεις, διατί δεν κατακρίνεις πρωτίστως τον εαυτόν σου; Αφού καταγίνεσαι με τα ξένα αμαρτήματα, τα οποία δεν δύνασαι να γνωρίζης επακριβώς, διατί παρατρέχεις τα ιδικά σου, τα οποία ημπορείς να γνωρίζης καλύτερα; Θέλεις να απαλλαγή ο αδελφός σου από το μικροσκοπικό ξυλαράκι, το

οποίον έχει εις τον οφθαλμόν του; Διατί δεν ελευθερώνεις τον ιδικόν σου οφθαλμόν από το εντός του δοκάρι; Εφ όσον δεν κάμνεις κατ' αυτόν τον τρόπον, αυτοκαταγγέλλεσαι ότι κρίνεις τον αδελφόν σου όχι από ενδιαφέρον, αλλά διότι τον εχθρεύεσαι ή διότι αισθάνεσαι ηδονήν εις το να κακολογής και να εξευτελίζης τον πλησίον σου.

Με τι ομοιάζει οποίος καταλαλεί

Ενόησέ το, λοιπόν, καλά. Εάν θα έπρεπε να κριθή όποιος αμαρτάνει, ο αρμόδιος να τον κρίνη δεν είσαι συ. Άλλ' ο Χριστός έκρινε. Ναι· εκείνος όμως ήτο αναμάρτητος και είχε το αξίωμα του Κριτού. Εκτός τούτου, ο Χριστός δεν έκαμνε σπερμολογίας και καταλαλιάς και δεν ενησχολείτο με τας υπολήψεις των ατόμων και ιδιωτών, άλλ' έκαμνε γενικούς ελέγχους προς κοινήν διδασκαλίαν και διόρθωσιν. Συ δε θέλεις να μάθης με ποίον ομοιάζεις;

Ομοιος είσαι με άρρωστον, ο οποίος, ενώ κατέχεται ο ίδιος από βαρεί αν υδρωπικίαν, αδιαφορεί δι' αυτήν και έχει να κάμη με τα μικρά κρυολογήματα των άλλων. Και, κατά την παρομοίωσιν αυτού του Ιησού, ενθυμίζεις εκείνον, ο οποίος βλέπει το λεπτότατον ξυλαράκι εις τον οφθαλμόν του άλλου και αναισθητεί προς το μεγάλο ξύλο, που τυφλώνει τον ιδικόν του οφθαλμόν.

Ήδη είναι κακόν το να μη βλέπη τις τα ιδικά του αμαρτήματα. Άλλ' είναι τρισχειρότερον, όταν και κρίνωμεν και κατακρίνωμεν τους άλλους, ενώ ημείς φέρομεν επάνω μας και περισσότερα και βαρύτερα παραπτώματα.

Περί τιμής και πειθαρχίας προς τον κλήρον και προς τους κρίνοντας Επισκόπους και Ιερείς

(Εκ της Β' ομιλίας του εις την Β' προς Τιμόθεον)

Τα τέκνα οφείλουν να είναι φιλόστοργα προς τον πατέρα. Τοιουτοτρόπως οφείλουν και οι πιστοί να είναι φιλόστοργοι προς τους Ιερείς. Όχι δε μόνον φιλόστοργοι, αλλά υποτασσόμενοι. *Πείθεσθε, λέγει ο Παύλος, τοίς ηγουμένοις υμών και υπείκετε, ειδότες ότι αυτοί αγρυπνούσιν υπέρ των ψυχών υμών, ως λόγον*

αποδώσοντες (Έβρ. ΙΓ' 17).

Ειπέ μοι, λοιπόν αυτός μεν - ο Ιερεύς - είναι υπεύθυνος δια σε εις τόσον κίνδυνον. Διότι, και αν δεν τον βαρύνουν αυτόν τον ίδιον αμέσως προσωπικά του αμαρτήματα, η ευθύνη του είναι τρομερά, εάν δεν ήθελε φροντίσει να θέση και σε εν τάξει απέναντι του Θεού. Και σκέψου πόσον βαρύ είναι να έχη κανείς ευθύνας δια τόσας ψυχάς. Συ δε τι καλείσαι να δώσης προς τον ιερέα; Τιμήν, πειθαρχίαν εκκλησιαστική ν και κάποιαν υποστήριξιν δια την συντήρησίν του, αφού συ μεν και έμπορος δύνασαι να είσαι και άλλας εργασίας και επιχειρήσεις να αναλαμβάνης, εκείνος δε οφείλει να δουλεύη μόνον εις τον ναόν και εις τας θρησκευτικός υπηρεσίας. Έδωκες την τιμήν ταύτην, την υπακοήν, την υποστήριξιν; Και πάλιν μένεις υποχρεωμένος προς τον Ιερέα. Διότι ό, τι του προσφέρεις, είναι κατώτερον από ό, τι εκείνος σου έδωκε, και από τους κινδύνους, εις τους οποίους είναι εκτεθειμένος δια σε. Αλλά δεν δείχνει όσην έπρεπε προθυμίαν και δεν καταβάλλει όλον τον απαιτούμενον κόπον; Τότε μάλιστα να τον συμπαθήσης περισσότερον, διότι, εξ ιδικής σου αφορμής, κινδυνεύει να στερηθή την σωτηρίαν της ψυχής του.

Το μεγαλύτερον κακόν της Εκκλησίας

Δυστυχώς, πολλοί αγαπούν να φιλονεικούν και να παρακούουν εις τους Ιερείς. Φυγαδεύεται τοιουτοτρόπως η αιδώς και ο σεβασμός του λαού προς τους άρχοντας της Εκκλησίας, δια να εισέλθη εις αυτήν η ανυποταξία και η αναρχία. *Και τούτο είναι το κύριον αίτιον όλων των Εκκλησιαστικών κακών.* Αυτό θα σας επαναλάβω και πάλιν *πείθεσθε τοις ηγουμένοις υμών και υπείκετε.* Δεν το κάμνω δε χάριν των Ιερέων, αλλά προς χάριν ιδικήν σας. Όποιος τιμά τον ιερέα, θα τιμήση και τον Θεόν. **Όποιος εσυνήθισε να καταφρονή τους ιερείς, θα φθάση και εις την καταφρόνησιν του Θεού**. Δι' αυτό είπεν ο Χριστός· *ο δεχόμενος υμάς εμέ δέχεται.* Δια τούτο η Σοφία Σειράχ παραγγέλει: *τους ιερείς εντίμως έχε.* Όταν οι Ιουδαίοι κατεφρόνησαν τον Μωυσην, δεν εδυσκολεύθησαν να καταφρονήσουν και τον Θεόν.

Διατί δεν δικαιούσαι να κρίνεις τον ιερέα

Αλλά λέγεις: Δεν έχω, λοιπόν, εγώ το δικαίωμα να κρίνω τον ιερέα; Όχι, δεν

δικαιούσαι· Εάν οι λαϊκοί είχον το δικαίωμα να ερευνούν τον βίον και την πολιτείαν των πνευματικών των ποιμένων, δια να αποφασίζουν αν πρέπη να πειθαρχούν εις αυτούς ή να ανταρτεύουν, τότε, οι αρχόμενοι θα έθεταν τον εαυτόν των επάνω από τους άρχοντας και το παν θα εγίνετο άνω κάτω, θα ήσαν άνω τα πόδια και κάτω η κεφαλή. Ή δεν ακούεις τον Χριστόν, ο οποίος λέγει: *μη κρίνετε, ίνα μη κριθήτε;* (Ματθ. Ζ' 1), και τον Παύλον, ο οποίος μας φωνάζει· *Συ τι κρίνεις τον αδελφόν σου;* (Ρωμ. ΙΔ' 10). Εάν τον αδελφόν σου έχεις καθήκον να μη κρίνης, πολύ περισσότερον οφείλης ν' απέχης από του να κρίνης τον ιερέα. *Ο* Θεός σου το απαγορεύει. Πως το τολμάς εσύ;

Ύστερον από την μοσχοποιΐαν εις την έρημον οι περί τον Κορέ και τον Δαθάν και τον Αβειρών επανεστάτησαν κατά του αρχιερέως Ααρών. Τι έγινε τότε; ο Θεός τους κατέστρεψε. *Ο* καθείς, λοιπόν, ας κοιτάζη τα ιδικά του.

Δια τας διαφόρους αιτιάσεις κατά του επισκόπου και του ιερέως

Αλλά δεν δίδει ο επίσκοπος, δεν δίδει ο ιερεύς προς τους πτωχούς και φρονείς, ως λέγεις, ότι δεν διοικούν καλά. Σ' ερωτώ και εγώ: Είσαι απολύτως βέβαιος περί τούτου; Έχεις εξακριβώσει τα πράγματα, ώστε να μη σου μένη καμμιά αμφιβολία; Διατί, λοιπόν, μέμφεσαι; Φοβήσου τας ευθύνας. Και οφείλεις να μη λησμονής ότι πολλά οι άνθρωποι τα κρίνουν με τας υποψίας των ή παρασυρόμενοι ευκολόπιστα από τας υποψίας και τας σπερμολογίας των άλλων. Συ, λοιπόν, μιμήσου τον Θεόν. Άκουε τον, όπου λέγει: *Καταβάς δέομαι, ει κατά την κραυγήν αυτών συντελούνται* (Γεν. ΙΗ' 21). Ηθέλησε να μας διδάξη δια τούτου ότι ακόμη και φωνή ολοκλήρου λαού ημπορεί να είναι πεπλανημένη και άδικος.

Επί τέλους περίμενε τον Κριτήν

Εξήτασες όμως επιμελέστατα και επληροφορήθης ακριβέστατα και έχεις πεισθή πλέον τελείως; Και, αν τυχόν τοιουτοτρόπως είναι το πράγμα, το καθήκον σου και πάλιν είναι να περιμένης τον Κριτήν και να μη σπεύδης και αρπάζης την θέσιν του Χριστού. Εις Εκείνον ανήκει η κρίσις, όχι εις εσέ. Συ είσαι υπήκοος, όχι Κύριος. Και δεν σου αρμόζει να σφετερίζεσαι δικαιώματα, τα οποία ανήκουν εις την ανωτέραν διοίκησιν της Εκκλησίας και εις τον Θεόν.

Δια τους φρονούντας ότι αυτοί είναι καλύτεροι από τον ιερέα

Άλλ' ο ιερεύς, λέγει, οφείλει να είναι καλύτερος μου. Ώστε είσαι πεπεισμένος ότι συ είσαι καλύτερος από τον ιερέα! Ας υποθέσωμεν ότι είσαι πράγματι. Λησμονείς όμως ότι, όποιος καυχάται δια την αρετήν του, έχασε κάθε αξιομισθίαν! Νομίζεις ότι είσαι καλύτερος! Και δεν στενάζεις, λοιπόν, και δεν κτυπάς το στήθος σου και δεν κύπτεις κάτω και δεν μιμείσαι τον τελώνην; Τότε, ταλαίπωρε, κατέστρεψες τον εαυτόν σου, έστω και αν ήσουν αληθινά καλύτερος!

Είσαι καλύτερος; Σιώπα, δια να μείνης τοιούτος. Εάν το είπης, έχασες το παν! Και δεν αρκεί μόνον να μη το είπης· **Δεν πρέπει ούτε η ιδέα να σου πέραση ότι είσαι καλύτερος. Ενώπιον του θεού κερδίζει όποιος φρονεί ότι είναι δυνατόν όλοι οι άλλοι να είναι καλύτεροι του.** Τι ήτο χειρότερον από τον τελώνην; Και όμως, μόνον με το να είπη ο φαρισαίος *ότι ουκ ειμί ώσπερ ούτος ο τελώνης,* τα έχασε όλα! Συ λέγεις περί του εαυτού σου ότι δεν είσαι ως *ούτος ο ιερεύς!* Δυστυχή! Έχασες κάθε αρετήν σου, με την καύχησιν άφ' ενός, με την κατάκρισιν εξ άλλου.

Υπέρ του μη καταλαλείν τον ιερέα

Ας μη καταλαλώμεν, λοιπόν, παρακαλώ, τους ιερείς, και ας μη γινώμεθα αυστηροί εξετασταί των δια να μη ζημιώνωμεν τους εαυτούς μας. Μη λησμονής ότι ιερεύς σε εβάπτισε και σ' έκαμε χριστιανόν και ότι προς τους ιερείς - τους πνευματικούς μας πατέρας - οφείλομεν όχι ολιγώτερον σεβασμόν από εκείνον, τον οποίον χρεωστούμεν προς τους σωματικούς γονείς μας.

Σεβάσου, λοιπόν, τον ιερέα, διότι αυτός κάθε ημέραν διακονεί και δι' εσέ. Δι' εσέ μεταβαίνει εις τον ναόν του Θεού και αναγινώσκει τας Γραφάς. Δι' σε εύχεται και παρακαλεί τον Θεόν και τον καθικετεύει.

Δια σε, όπως και δια τον λοιπόν λαόν, είναι όλη η ιερατική του διακονία. Σεβάσου, λοιπόν, όλα αυτά, τήρει τα πάντοτε εις τον νουν σου και έχε την φρόνησιν και την ευγένειαν να φέρεσαι προς τον ιερέα με ευλάβειαν βαθυτάτην!

(Εκδόσεις "ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΚΥΨΕΛΗ")

(Πηγή ηλ. κειμένου: "ΑΝΤΙΑΙΡΕΤΙΚΟΝ ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ")